

но на особу, що приєдналася до договору, а зазвичай – це замовник інженірингових послуг, має володіти спеціальними знаннями та навичками в окресленій сфері. Сторона, яка приєдналася, має довести, що вона, виходячи із своїх інтересів, не прийняла б цих умов за наявності у неї можливості брати участь у визначені умов договору. Важливо, щоб такі гарантії послідовно реалізувалися в спеціальному законодавстві, яке буде врегульовувати відносини сторін в інженіринговій сфері, тобто законодавчі гарантії мають бути підписані саме для сторони, яка приєднується до договору. Лише за такого підходу може бути досягнута рівність сторін у договірних відносинах.

Слід законодавчо закріпити право сторони, що приєднується, до договору інженірингу на стягнення неустойки у разі невиконання чи неналежного виконання договору її контрагентом. Така неустойка має стягуватися понад завдані збитки. Її встановлення буде додатковою гарантією інтересів сторони, що приєднується до договору. Захищеність особи, яка приєднується до договору, посилювалася б встановленням єдиного розміру неустойки у формі штрафу, що підлягає стягненню зі сторони, яка пропонувала умови для приєднання, у разі невиконання чи неналежного виконання нею договору приєднання.

Висновок. Отже, роблячи висновок, можемо зазначити, що законодавцю необхідно розробити конкретні вимоги до договорів приєднання, які мають виконуватись організаціями, які використовують даний тип укладення, створити систему дієвих гарантій захисту прав сторони, якій пропонуються типові, стандартні умови при укладенні договорів, зокрема шляхом залучення до їх перевірки органів прокуратури.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Шишка Р.Б. Договори як джерела цивільного права / Р.Б. Шишка. – Альманах цивілістики, 2010. – № 4. – 320 с.
2. Бошицький Ю.Л. Право інтелектуальної власності: Навчальний посібник. / Ю.Л. Бошицький. – К. : Логос, 2007. – 488 с.
3. Лехкар О.В. Договір приєднання в цивільному праві України. / Автореф. дис. на соискание учен. ступени канд. юрид. наук : спец. 12.00.03 «Гражданское право и гражданский процесс; семейное право; международное частное право» / О.В. Лехкар, 2009. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до джерела: <http://www.lib.ua-ru.net/diss/cont/351333.html>.
4. Яворська О.С. Договори приєднання: проблеми правового регулювання // О.С. Яворська. – Цивільне право, № 10. – 2009. – 93 с.
5. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV. – [Електронний ресурс]. – Верховна Рада України. Законодавство України. – Режим доступу до джерела : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.

УДК 346.3

ПРОБЛЕМИ ВИЗНАННЯ БАНКІВСЬКОЇ ГАРАНТІЇ НЕДІЙСНОЮ В УКРАЇНІ

Наумова М.О., студентка
Інститут післядипломної освіти

Київського національного університету імені Тараса Шевченка

У статті розглянуті проблеми визнання банківської гарантії недійсною в Україні. Наведені результати аналізу правового інституту банківської гарантії. Розкрито зміст банківської гарантії.

Ключові слова: банківська гарантія, забезпечення виконання зобов'язань, визнання банківської гарантії недійсною.

В статье рассмотрены проблемы признания банковской гарантии недействительной в Украине. Приведены результаты анализа правового института банковской гарантии. Раскрыто содержание банковской гарантии.

Ключевые слова: банковская гарантия, обеспечение исполнения обязательств, признание банковской гарантии недействительной.

Naumova M.O. THE PROBLEMS OF RECOGNITION OF BANK GUARANTEE AS INVALID IN UKRAINE

The paper is devoted to review of problems of recognition of bank guarantee as invalid in Ukraine. The results of analysis of legal institution of bank guarantee are led. The contents of bank guarantee are disclosed.

Key words: bank guarantee, to ensure fulfillment of obligations, invalidation of bank guarantee.

Постановка проблеми. Одним із основних завдань правового регулювання зобов'язальних правовідносин є створення сприятливих умов для запобігання невиконанню чи неналежному виконанню цивільно-правових зобов'язань. Вітчизняне законодавство надає досить широкі можливості для захисту інтересів виду забезпечення зобов'язань такого, як банківська гарантія.

Високий рівень затребуваності інституту банківської гарантії в господарському обороті та невизначеність нормування з цілого ряду значущих моментів вчинення та виконання даної забезпечувальної угоди, доцільність використання міжнародного досвіду регламентації відносин, пов'язаних із використанням незалежної гарантії, диктують необхідність вдосконалення відповідних положень

цивільного та господарського законодавства, в тому числі в частині змісту банківської гарантії.

Ступінь розробленості проблеми. Вагомий внесок у наукову розробку питань, пов'язаних з проблематикою банківської гарантії, внесли такі вітчизняні вчені, як І.А. Безклубий [1], К.Ю. Молодико [2], П.Д. Петренко [3], російські науковці Л.Г. Єфімова [4], Ю.В. Петровський [5], А.А. Рубанов [6], В.В. Вітрянський [7], М.І. Брагінський [7], Н.Ю. Расказова [8] та інші дослідники.

Між тим, у сучасній науковій юридичній літературі висвітлені лише окремі аспекти зобов'язальних правовідносин, формування цілісного уявлення про характер паритетності прав і обов'язків учасників гарантійних відносин потребує пріоритетної уваги.

Метою статті є аналіз підстав для оскарження банківських гарантій в українській цивільній та господарській практиці і підходів до визнання банківської гарантії недійсною, що вироблені судовою практикою.

Виклад основного матеріалу. Банківська гарантія, як спосіб забезпечення зобов'язань, є компонентом системи цивільно-правових забезпечувальних засобів. У переважній більшості угод банківську гарантію учасники цивільного обороту розглядають як форму забезпечення зобов'язань, яка надає максимальний рівень захисту інтересів кредитора. В цілому банківська гарантія дозволяє кредитору бути впевненим у тому, що в разі належного виконання ним зобов'язань він зможе отримати грошові кошти від надійного фінансового інституту негайно після пред'явлення вимоги. Тим самим банківська гарантія знімає з кредитора ризики, пов'язані з несумлінністю контрагента або його фінансовою неспроможністю, а також дозволяє кредитору отримати грошові кошти, не вдаючись до довготривалої і часто дорогої судової процедури при виникненні спору з боржником.

І.А. Безклубий визначає банківську гарантію, як кредитну операцію, що здійснюється на підставі одностороннього, абстрактного, відплатного правочину, за яким банк (гарант) гарантує перед кредитором (бенефіціаром) виконання боржником (принципалом) свого обов'язку [1, с. 386].

Однак у визначенні правоної природи банківської гарантії як незалежної існують і прихильники, і супротивники. Так, В.В. Вітрянський, Л.Г. Єфімова, А.А. Рубанов, Ю.В. Петровський, Н.Ю. Расказова та ін. [7; 4, с. 118; 6, с. 56; 5, с. 49; 8, с. 17] вказують на відсутність акцесорного характеру зобов'язання з видачі гарантії у відношенні до основного зобов'язання, а також на відсутність зв'язку між зобов'язанням гарантії та виплатити бенефіціару відповідну суму і основним зобов'язанням, забезпеченим гарантією.

Різноманіття думок авторів, які оцінюють правові та економічні засади застосування даного фінансового інструменту проявляється в тому, що одні вважають її близькою до договору страхування, оскільки в обох випадках підставою для платежу гарантії (страховика) є гарантійний (страховий) випадок, інші стверджують, що банківська га-

рантія взагалі не є способом забезпечення виконання зобов'язань, і віднесення її до таких «має не більше підстав, ніж, наприклад, страхування ризику неповернення позикових коштів» [7].

Основними нормативно-правовими актами, що регулюють банківські гарантії, є норми Цивільного кодексу України [9]; Уніфіковані правила по договірних гарантіях в редакції 1978 р., розроблені Міжнародною торговою палатою [10]; Уніфіковані правила для гарантій на першу вимогу 1992 р., розроблені Міжнародною торговою палатою [11]; Положення про порядок здійснення банками операцій за гарантіями в національній та іноземних валютах, затверджене постановою Правління НБУ від 15.12.2004 р. № 639 [12]; Порядок випуску товарів у вільний обіг під гарантійні зобов'язання при ввезенні їх на митну територію України, затверджений наказом Державної митної служби від 17.03.2008 р. [13], та інші нормативно-правові акти.

Відносна проста форма банківської гарантії, відкритість відомостей про гаранта, стандартність процедури видачі гарантії на практиці знижують ризики її оскарження. Адже наслідки визнання гарантії недійсною серйозні. Кредитор втрачає основне, а часто і єдине забезпечення зобов'язання. З урахуванням того, що звернення до гаранта завжди пов'язане з небажанням або неможливістю принципала виконати основне зобов'язання, втрати другої зобов'язаної особи є особливо значущою для кредитора.

Гарант же на практиці стикається зі значними репутаційними ризиками – інші банківські гарантії, видані ним, можуть опинитися під загрозою заперечування. Незважаючи на це, банківські гарантії оскаржуються досить часто в українській цивільній та господарській практиці.

Проаналізуємо, які для цього є підстави, і які підходи до них для визнання банківської гарантії недійсною, вироблені судовою практикою.

У переважній більшості угод банківську гарантію учасники цивільного обороту розглядають як форму забезпечення зобов'язань, яка надає максимальний рівень захисту інтересів кредитора. В цілому банківська гарантія дозволяє кредитору бути впевненим у тому, що в разі належного виконання ним зобов'язань він зможе отримати грошові кошти від надійного фінансового інституту негайно після пред'явлення вимоги. Тим самим банківська гарантія знімає з кредитора ризики, пов'язані з несумлінністю контрагента або його фінансовою неспроможністю, а також дозволяє кредитору отримати грошові кошти, не вдаючись до довготривалої і часто дорогої судової процедури при виникненні спору з боржником. Більш того, неакцесорний характер банківської гарантії допомагає кредитору захистити себе від ризиків, пов'язаних із визнанням основного договору недійсним.

Цими особливостями банківської гарантії пояснюється її значна вартість і відсутність інших забезпечувальних інструментів (крім неустойки) за зобов'язаннями, захищеними банківською гарантією.

Підставою для визнання банківської гарантії недійсною в жодному разі не можна вважати визнання договору про видачу банківської гарантії недійсним, його відсутністю, припинення або інші, пов'язані з ним обставини. Серед юристів панує така правова позиція: банківська гарантія є наслідком договору про видачу банківської гарантії, і визнання його недійсним у силу ст. 215 Цивільного кодексу України має спричинити і визнання недійсною банківської гарантії. Проте така позиція не знайшла підтримки у судовій практиці, зокрема, виходячи з наступних положень чинного законодавства України.

Відповідно до ч. 2 ст. 626 Цивільного кодексу України такі правовідносини є односторонніми угодами, згідно з якими одна сторона бере на себе зобов'язання відносно іншої сторони здійснити встановлені дії або утриматися від них, а іншій стороні надається право вимоги, але зустрічна вимога відносно першої сторони у даному випадку не виникає [9, ч. 2 ст. 626].

Саме таку спрямованість мають норми Положення про порядок здійснення банками операцій за гарантіями в національній та іноземних валютах, затверженого постановою правління Національного банку України від 15.12.2004 р. № 639 [12].

У главі 2 розділу II Положення про порядок здійснення банками операцій за гарантіями в національній та іноземних валютах визначено порядок надання гарантії банком-гарантом, відповідно до якого гарантію складає та підписує лише одна сторона – банк, і, відповідно, гарантія містить підпис і печатку (або електронний підпис) лише цієї сторони [12].

Вищий господарський суд України розглядав це питання неодноразово, зокрема й у справі № 34/221 за позовом ТОВ «Український промисловий банк» до ТОВ «Астеліт» про визнання недійсною гарантії з моменту її укладення [14].

Вищий господарський суд України впевнено займає іншу позицію: банківська гарантія визнається самостійною угодою, не виникає безпосередньо в силу договору про видачу банківської гарантії. Але головне – дійсність банківської гарантії не повинна залежати від відносин між гарантом і принципалом, оскільки це позбавляло б бенефіціара захисту, а значить позбавляло би роль гарантії будь-якого сенсу.

Вважаємо за необхідне відзначити, що бенефіціар не зможе стягнути кошти з гарантії при відсутності основного зобов'язання, оскільки такі дії будуть класифікуватися як зловживання правом.

У з'язку з цим банківська гарантія оцінюється безвідносно до інших документів, які опосередковують правовідносини сторін у рамках проекту. Вона вважається односторонньою угодою, і до неї застосовні всі звичайні підстави для оспорювання правочинів. Так банківська гарантія може бути визнана недійсною на підставі статей 215 (недійсність правочину), 218 (недодержання вимог щодо письмової форми), 227 (укладання

юридичною особою правочину, якого вона не мала права вчиняти), 228 (правочин, який порушує публічний порядок), 229 (правочин, здійснений під впливом помилки), 230 (правочин, вчинений під впливом обману), 231 (правочин, вчинений під впливом насильства), 233 (правочин, вчинений під впливом тяжкої обставини), 234 (фіктивний правочин) Цивільного кодексу України.

Зауважимо, що перелічені підстави не є специфічними, і оспорювання банківської гарантії на їх підставах не отримало у судовій практиці з розгляду цієї категорії справ певних особливостей.

Разом із тим ряд умов гарантії, які, на перший погляд, відповідають звичайній світовій практиці і не порушують нічих прав і законних інтересів, здатні спричинити визнання банківської гарантії недійсною.

За загальним правилом недотримання простої письмової форми правочину не тягне її недійсність, але у випадку з банківською гарантією таке порушення тягне її недійсність на підставі статей 203, 207, 215, 547 Цивільного кодексу України [9, ст. 203, 207, 215, 547].

Відповідно до ст. 547 Цивільного кодексу України гарантійне зобов'язання повинно бути оформлене у вигляді письмового документа, а оскільки гарантами можуть виступати лише юридичні особи, то згідно із статею 207 Цивільного кодексу України обов'язковими є підписи осіб, уповноважених на це установчими документами, довіреністю, законом або іншими актами цивільного законодавства, та печатка. Недотримання вказаних вимог спричиняє нікчемність гарантії.

Відповідно до змісту положень статей 561, 566, частини 2 статті 563 Цивільного кодексу України, глави 2 «Положення про порядок здійснення банками операцій за гарантіями в національній та іноземних валютах», затвердженого постановою Національного банку України від 15.12.2004, № 639, видача гарантії оформлюється у вигляді документа під назвою «Гарантія», «Банківська гарантія» або «Гарантійний лист» із дотриманням ряду вимог щодо включення обов'язкових реквізитів, зокрема: строк; suma, на яку видана гарантія; вказівка на основне зобов'язання, яке забезпечується; умови пред'явлення платіжної вимоги, в тому числі перелік документів, які зобов'язаний додати бенефіціар до вимоги.

Заслуговує на увагу аналіз рішення господарського суду Червонозаводського районного суду м. Харкова від 31.10.2011 у справі № 2-1240/11 за позовом ОСОБА_1 до Публічного акціонерного товариства «УкрСіббанк» про відшкодування матеріальних збитків та моральної шкоди [15]. Так, суд розцінив, що лист ПАТ «УкрСіббанк» № 135-22-17/187 від 29.09.2008 року, в якому банк повідомив позивача про те, що кредитним комітетом банка прийнято рішення щодо надання йому кредиту, не можна вважати гарантією у розумінні положень статей 546, 547, 548, 560, 560 Цивільного кодексу України. Тому до правовідносин, що виникли між сторонами не можуть бути застосовані положення статей 546, 547, 548, 560, 560 Цивільного кодексу України.

ження норм закону щодо наслідків невиконання зобов'язань, зокрема пункту 4 частини 1 статті 611 Цивільного кодексу України, яким передбачено відшкодування збитків та моральної шкоди, як правовий наслідок невиконання зобов'язань.

Щодо визнання банківської гарантії недійсною, то також слід враховувати і такі особливості. Відповідно до статей 215 та 216 Цивільного кодексу України [9, ст. 215, 216] суди розглядають справи за позовами: про визнання оспорюваного правочину недійсним і застосування наслідків його недійсності, про застосування наслідків недійсності нікчемного правочину. Вимога про встановлення нікчемності правочину підлягає розгляду в разі наявності лише відповідного спору. Такий позов може пред'являтися окремо, без застосування наслідків недійсності нікчемного правочину. У цьому разі в резолютивній частині судового рішення суд вказує про нікчемність правочину або відмову в цьому. Вимога про застосування наслідків недійсності правочину може бути заявлена як одночасно з вимогою про визнання оспорюваного правочину недійсним, так і у вигляді самостійної вимоги в разі нікчемності правочину та наявності рішення суду про визнання правочину недійсним. Наслідком визнання правочину (договору) недійсним не може бути його розірвання, оскільки це взаємовиключні вимоги.

Якщо позивач посилається на нікчемність банківської гарантії для обґрунтування іншої заявленої вимоги, суд не вправі посилатися на відсутність судового рішення про встановлення нікчемності правочину, а повинен дати оцінку таким доводам позивача.

Відповідно до статей 215 та 216 Цивільного кодексу України [9, ст. 215, 216] вимога про визнання оспорюваної банківської гарантії недійсною та про застосування наслідків її недійсності, а також вимога про застосування наслідків недійсності нікчемної банківської гарантії може бути заявлена як однією зі сторін правочину, так і іншою за інтересованою особою, права та законні інтереси якої порушені вчиненням правочину.

Також звертаємо увагу, що якщо гарантія не має хоча б одного з обов'язкових реквізитів, то вона вважається такою, що не є укладеною.

Відповідно до пункту 8 постанови пленуму Верховного Суду України «Про судову практику розгляду цивільних справ про визнання правочинів недійсними» не може бути визнаний недійсним правочин, який не вчинено. Зокрема, не є укладеними правочини (договори), у яких відсутні встановлені законодавством умови, необхідні для їх укладення (відсутня згода за всіма істотними умовами договору; не отримано акцепт стороною, що направила оферту; не передано майно, якщо відповідно до законодавства для вчинення правочину потрібна його передача тощо). Встановивши ці обставини, суд відмовляє в задоволенні позову про визнання правочину недійсним. Наслідки недійсності правочину не застосовуються до правочину, який не вчинено [16, с. 24].

Зазначимо, що при оскарженні банківської гарантії права бенефіціара можуть бути недостатньо захищенні та в силу деяких процесуальних особливостей розгляду подібних суперечок. Позов про визнання банківської гарантії недійсною пред'являється до гаранта, позивачем найчастіше виступає принципал. У цьому випадку користувач буде притягнутий до справи в якості третьої особи, але позивач і відповідач будуть мати одні спрямовані інтереси, що суперечать інтересам бенефіціара. З точки зору бенефіціара, це може позначитися негативно на хід процесу, особливо при недобросовісності інших його учасників. Для бенефіціара питання реальній перевірки умов банківської гарантії є особливо значущим.

Що стосується захисту інтересів бенефіціара, то, в першу чергу, бенефіціару слід звертати увагу на всі питання, пов'язані з ризиком визнання судом банківської гарантії недійсною. Найбільший ризик визнання банківської гарантії недійсною виникає при її підписанні неуповноваженою особою організації – гаранта, а також при наявності дефекту форми банківської гарантії, пов'язаного з її терміном.

Практика визнання судами договорів чи інших документів недійсними на підставі їх підписання неуповноваженою особою має поширеніший характер. Але кредитор не повинен залишати поза увагою можливі законні контрдокази на противагу посилань боржника на підписання документів неуповноваженою особою і своєчасно вживати заходів на підтримку власної процесуальної тактики.

Висновки. Аналіз вітчизняного законодавства дозволив зробити висновок про те, що характер правовідносин між гарантом і боржником є договірним, вимагає укладення між ними договору про надання гарантії. Такий правочин може бути укладено як шляхом складання єдиного документа, підписаного сторонами, так і шляхом направлення принципалом гарантові одностороннього листа, який містить істотні умови банківської гарантії, з проханням видати банківську гарантію, і здійснення банком-гарантом дій щодо видачі гарантії бенефіціару. Відмінною особливістю банківської гарантії є те, що з припиненням основного зобов'язання чи визнанням його недійсним забезпечення зберігає свою силу.

Судова практика займає правову позицію, відповідно до якої банківську гарантію суди визнають недійсною при підписанні її неуповноваженою особою організації-гаранта або такою особою з перевищением повноважень.

Таким чином, взаємовідносини між гарантом і принципалом не можуть спричинити припинення чи зменшення обсягу прав бенефіціара за банківською гарантією за умови, що інше не випливає з самого змісту банківської гарантії. В силу прямої вказівки закону (стаття 562 Цивільного кодексу України) банківська гарантія не залежить від основного зобов'язання. Це дає підстави стверджувати, що відносини між бенефіціаром і принципалом не впливають на дійсність банківської гарантії.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Безклубий І.А. Банківські правочини: цивільно-правові проблеми: Моногр. / І.А. Безклубий. – К: КНУ ім. Т. Шевченка, 2005. – 378 с.
2. Молодико К.Ю. Договір про надання гарантії: суть та правове регулювання / К.Ю. Молодико // Приватне право і підприємництво. Зб. наук. пр. / Вип. 5. – К., 2006. – С. 97–106.
3. Петренко П.Д. Банківські гарантії у міжнародному приватному праві: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03 / П.Д. Петренко; Нац. акад. прав. наук України, НДП приватного права і підприємництва ім. Ф.Г. Бурчака. – К., 2013. – 20 с.
4. Ефимова Л.Г. Банковская гарантия: понятие и практическая применимость / Л.Г. Ефимова // Хозяйство и право. – 1996. – № 3. – С. 116–121.
5. Петровский Ю.В. О независимости банковской гарантии / Ю.В. Петровский // Банковское право. – 2000. – № 3. – С. 14–20.
6. Рубанов А.А. Международная унификация правил о банковской гарантии и Гражданский кодекс РФ / А.А. Рубанов // Хозяйство и право. – 2000. – № 5. – С. 56–67.
7. Брагинский М.И. Договорное право: Кн. 1: Общие положения / М.И. Брагинский, В.В. Витрянский. – 3-е изд., стер. – М.: Статут, 2011. – 847 с.
8. Рассказова Н.Ю. Банковская гарантия по российскому законодательству / Н.Ю. Рассказова. – М., 2005. – 171 с.
9. Цивільний кодекс України: від 16.01.2003 р. № 435-IV – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.
10. Уніфіковані правила Міжнародної торговельної палати для гарантій за першою вимогою» від 01.01.1992 № 458. – [Електронний ресурс]: офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/988_001.
11. Уніфіковані правила Міжнародної торговельної палати по договірним гарантіям від 01.01.1978 № 325 – [Електронний ресурс]: офіційний веб-сайт ВРУ. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/988_005.
12. Постанова Національного банку України «Про затвердження Положення про порядок здійснення банками операцій за гарантіями в національній та іноземних валютах» від 15.12.2004 № 639 // Офіційний вісник України. – 2005. – № 3. – Ст. 156.
13. Наказ Державної митної служби «Про затвердження Порядку випуску товарів у вільний обіг під гарантійні зобов'язання при ввезенні їх на митну територію України» від 17.03.2008 № 230 // Офіційний вісник України. – 2008. – № 25. – Ст. 809.
14. Рішення господарського суду міста Києва від 30 березня 2009 року у справі за № 33/369. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/3589644>.
15. Рішення господарського суду Червонозаводський районний суд м. Харкова від 31.10.2011 у справі № 2-1240/11. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/21694398>.
16. Постанова пленуму Верховного Суду України «Про судову практику розгляду цивільних справ про визнання правочинів недійсними» від 06.11.2009 № 9 // Юридична практика. Судовий випуск. – 2009. – № 12. – С. 24–28.

УДК 347.23; 347.238

СТАНОВЛЕННЯ Й РОЗВИТОК ЗАКОНОДАВСТВА І ПОГЛЯДІВ НАУКОВЦІВ ЩОДО НОВОСТВОРЕНОГО МАЙНА В СІМЕЙНОМУ ПРАВІ

Ніколенко М.Б.,

асpirант

Хмельницький університет управління та права

Стаття присвячена дослідженню аспектів розвитку реєстрації права власності на нерухоме майно. Аналізуються підходи вітчизняних і зарубіжних науковців щодо реєстрації прав на нерухоме майно за часів існування римського права й до часу проголошення незалежності України. Обґрутується теза про потребу використання досвіду розвинених країн і створення єдиного реєстру прав на нерухоме майно.

Ключові слова: сім'я, сімейне право, маємо, правовідносини, право власності.

Статья посвящена исследованию аспектов развития регистрации права собственности на недвижимое имущество. Анализируются подходы отечественных и зарубежных ученых к регистрации прав на недвижимое имущество во времена существования римского права и до времени провозглашения независимости Украины. Обосновывается тезис о необходимости использования опыта развитых стран и создание единого реестра прав на недвижимое имущество.

Ключевые слова: семья, семейное право, имущество, правоотношения, право собственности.

Nikolenko M.B. FORMATION AND DEVELOPMENT OF LEGISLATION AND THE VIEWS OF SCIENTISTS ON THE NEWLY ESTABLISHED PROPERTY IN FAMILY LAW

The article investigates aspects of registration of ownership of immovable property. Analyzes the approaches of domestic and foreign scientists registration of real property at the time of the Roman law and the Ukraine since independence. Substantiated the thesis of the need to use the experience of developed countries and create a single register of rights to immovable property.

Key words: family, family law, property, right of ownership.

Постановка проблеми. Історико-правова наука, вивчаючи й узагальнюючи досвід минулого, сприяє пізнанню та використанню закономірностей державно-правового розвитку, уникненню повторення помилок. Римське право стало основовою сучасного приватного

права, у тому числі й сімейного. Саме римські правники зробили перші спроби розробки теорії набуття права власності. Більшість інститутів римського приватного права продовжує існувати в законодавстві сучасних держав, у тому числі й України, шляхом рецепції.